

در نیمه دوم دهه ۷۰ و نیمه اول دهه ۸۰ شمسی و قبل از سکنه مغزی، ناظران جای بازیگران نسل جدید هالیوودی در دوبله‌های تلویزیونی و برای رسانه‌ها چند نقش برجسته دیگر هم می‌گوید که این موارد قابل اشاره‌اند: لیندا همیلتون («تابوگر ۲» - دوبله اول)، شارون استون («قهرمان»، «آنجلینا جولی» «مهاجمین مقبره»، «جنیفر کانلی» «یک ذهن زیبا»، «هیلاری سوانک» «بی‌خوابی»، «مود آدامز» «ختاپوس» - دوبله دوم) که بعضی از این دوبله‌ها در استودیو قرن ۲۱ شکل گرفته بود و صدای ناظران به‌رغم کمی افتادگی و نشستن گرد پیری همچنان مؤثر بود. سرانجام این چهره ماندگار و شاخص دوبله که متعلق به نسل طلایی آن هم بود پس از مدت‌ها تحمل بیماری و خانه‌نشینی به دلیل ایست قلبی در ۴ اردیبهشت ۱۴۰۱ روی در نقاب خاک کشید. از زوج وی و زنده‌یاد حسین عرفانی، دخترشان خانم مهسا عرفانی به یادگار مانده است که مدتی است در وادی دوبله فعالیت کرده و از گویندگان و مدیران دوبلاژ نسل جدید می‌باشد.

قطار مرگ با سرعت سرسام‌آوری آخرین یادگاری‌های نسل طلایی دوبله را هم با خود می‌برد. چندی پیش زنده‌یاد رفعت هاشم‌پور هم به دیار باقی شتافت. این جبر زمانه اجتناب‌ناپذیر است. بانک صدای دوبله در «انجمن سرپرستان گفتار فیلم» یا همان بدنه اصلی سندیکا روزبه‌روز ضعیف‌تر می‌شود ولی متأسفانه مدیران و متولیان، دست از سیاست‌های منسوخ و محدودکننده خود برداشته‌اند و هنوز درها را به‌روی علاقه‌مندان، خصوصاً نسل توانمند خارج از این وادی، بسته نگه داشته‌اند. از خانم ناظران، میراث‌گرنهایی از آثارش به‌جا مانده که می‌تواند ره‌توشه مناسبی برای علاقه‌مندان به این هنر باشد. روحش شاد و یادش گرامی.

متفاوتی حرف زده ولی گوینده ثابت یا «آنگازه» یک بازیگر نشد، درحالی‌که در کارنامه بانوان بزرگ دیگر دوبله این ویژگی به چشم می‌خورد. کما این‌که زنده‌یادان ژاله کاظمی روی سوفیا لورن، رفعت هاشم‌پور روی سوزان هیوارد، نیکو خردمند روی کلودیا کاردیناله، ایران بزرگمهر روی دوریس دی، و مهین کسمایی روی آدری هپبورن صدایشان حک شده است.

شاید تنها بازیگری که بانو ناظران تقریباً در چند فیلم جایش حرف زده مریل استریپ باشد که انصافاً صدای زانه پخته و پراحساس و مهربان ناظران بسیار خوش هم روی چهره باشخصیت و کاریزماتیک این بازیگر می‌نشست. از جمله این آثار می‌توان به این موارد اشاره کرد: «اتاق ماروین»، «آوای قلب»، «ساعت‌ها»، «اقتباس»، «خانه ارواح» که خیلی از این فیلم‌ها برای ویدیو رسانه‌ها در دهه ۷۰ و نیمه اول دهه ۸۰ شمسی دوبله شد.

ناظران به‌دلیل داشتن چهره‌ای مناسب در حیطه بازیگری و اجرا هم در دهه ۷۰ و ۸۰ فعال بود و به‌همین واسطه خیلی‌ها او را می‌شناسند. وی در مقطع زیادی در برنامه رادیویی «صبح جمعه با شما» همراه با همسرش حسین عرفانی در نمایشنامه‌های طنز رادیویی حضور پررنگ داشت. بازی در سریال‌های تلویزیونی «این خانه دور است» و «داستان یک شهر» و همچنین فیلم‌های «شب به‌خیر غریبه»، «پر پرواز» و «خوش خیال» بخشی از فعالیت‌های تصویری وی می‌باشد و مسابقه معروف «تلاش» که به همراه همسرش حسین عرفانی آنرا اجرا کرد. وی در اواسط دهه ۸۰ به دلیل سکنه مغزی متأسفانه بخش عمده‌ای از توان حنجره‌اش را از دست داد و از آن به بعد بافت صدا مواجه شد و به‌ندرت گویندگی کرد و تا اوایل دهه ۹۰ بیشتر به‌عنوان مدیر دوبلاژ در تلویزیون و رسانه‌ها مشغول به کار بود.

همسرش حسین عرفانی در شهر بومر ۱۳۹۷ در ۷۶ سالگی بر اثر ابتلا به سرطان ریه در گذشت.

**جبر زمانه
اجتناب‌ناپذیر است.
بانک صدای دوبله در
«انجمن سرپرستان
گفتار فیلم» یا
همان بدنه اصلی
سندیکا روزبه‌روز
ضعیف‌تر می‌شود
ولی متأسفانه مدیران
و متولیان، دست از
سیاست‌های منسوخ
و محدودکننده
خود برداشته‌اند و
هنوز درها را به‌روی
علاقه‌مندان، خصوصاً
نسل توانمند خارج از
این وادی، بسته نگه
داشته‌اند**

زده است که خیلی از این بازیگران را گوینده‌های دیگری مثل بانو ژاله کاظمی و رفعت هاشم‌پور هم جایشان گرفته بودند.

با ورود به دهه ۶۰ و دوبله‌های ویدیویی هم که بیشتر توسط خسرو و خسرو شاهی، فریدون دائمی، ایرج ناظران، امیر هوشنگ قطعه‌ای و... کار می‌شد باز هم ناظران که هنوز در دوران اوج بود بسیار فعال و از ارکان اساسی بود. سوفیا لورن (در دوبله دوم «ال سید»، سوزانا پورک (مردی برای تمام فصول - دوبله دوم)، ناتالی وود («مسابقه بزرگ» - دوبله دوم)، سیلیویا منگانو («برنج تلخ» - دوبله دوم)، سوزان بلکلی («کنکورد»)، والبتنه شاهبیت تمام این آثار یعنی دوبله دوم «المگتری» به مدیریت فریدون دائمی که ناظران به‌جای جین سیمونز در نقش خواهر شارون به‌واقع می‌درخشید.

اما وی در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ دوبله سریال‌های تلویزیونی و فیلم‌های ایرانی هم حضوری پررنگ و مؤثر دارد که بعضی از آن‌ها در خاطر علاقه‌مندان باقی مانده است که پروانه معصومی («گل‌های داودی»، «محبوبه بیات» «مادر»، «هما روستا» «دو همسفر»، افسانه بایگان («حریم مهرورزی»)، و سریال‌های خارجی «از سرزمین شمالی» و «رودخانه برفی» از این جمله‌اند.

ناظران در سال ۱۳۶۳ در ۳۷ سالگی با زنده‌یاد حسین عرفانی ازدواج کرد که این ازدواج دوم وی محسوب می‌شد. در چند تا از بهترین دوبله‌های ناظران، نقش مقابلش را حسین عرفانی که خود از وزنه‌های بزرگ و صدا‌های بم ماندگار دوبله بود گفته است: فیلم‌های ماندگار «شاهین‌مالت» و «کازایلانکا» از این جمله‌اند. در اولی به مدیریت زنده‌یاد عطاالله کاملی ناظران به‌جای مری استور در نقش بریجیت اوشانسی حرف زده است و حسین عرفانی به‌جای همفری بوگارت به نقش کارآگاه سام اسپید. و در فیلم دوم به مدیریت سعید شرافت، ناظران به نقش الیزا لاند با بازی اینگرید برگمن و زنده‌نام عرفانی باز هم به‌جای همفری بوگارت در نقش ریچارد بلین که شیمی این دو صدا خصوصاً در صحنه‌های عاطفی و مغازله‌های دونفره غوغا به‌پای می‌کند و از یاد رفتنی است و کاملاً مکمل همدیگر هستند. می‌توان به این مجموعه فیلم «گذرگاه تاریک» را هم افزود که از نوآرهای ماندگار تاریخ سینماست و باز هم حسین عرفانی به‌جای بوگارت و ناظران به‌جای لورن باکال رودروی هم دیالوگ گفته‌اند و یک زوج استثنایی در دوبله پدید آورند.

در وادی دوبله آثار انیمیشن بعد از انقلاب هم، ناظران یک کار فوق‌العاده در کارنامه‌اش دارد و آن حرف‌زدن در سریال کارتونی «خانواده دکتر انست» به‌جای شخصیت مادر به مدیریت مهدی علی محمدی است. لحن آرام، منطقی و صدای مادرانه و پرعطوفت ناظران هنوز در خاطر علاقه‌مندان به انیمیشن باقی مانده است. شاید یکی از نقاط ضعف کارنامه ناظران این است که به‌رغم این‌که وی به‌جای کاراکترهای

